

Vysoké Mýto

je královské věnné město. Založil ho okolo roku 1260 Přemysl Otakar II.. V době vrcholící kolonizace českého pohraničí německými a českými osadníky se stalo důležitou jednotkou v hospodářském a vojenském systému české země. Po osadě Staré Mýto zdědilo celní povinnosti a od nedalekého hradiště Přemyslovců Vraclav, které již tehdy začínalo zarůstat travou, převzalo správu a ochranu okolního kraje.

Bylo založeno na návrší v blízkosti řeky Loučné. Na staré Trstenické stezce, spojující moravskou boskovickou brázdou s českým Polabím a Prahou.

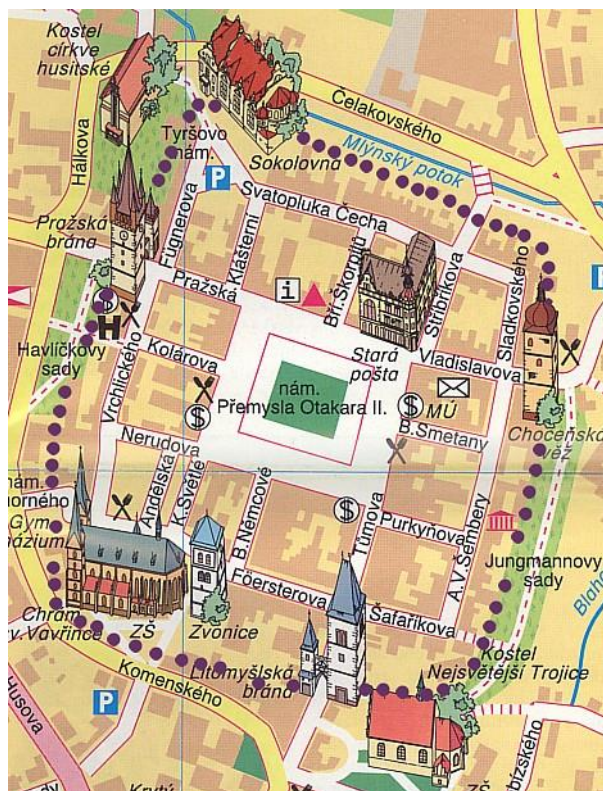
O plánovitě založení města svědčí pravidelný půdorys historického jádra města (400 x 420 m) s přibližně čtvercovým náměstím (120 x 140 m) a pravoúhle se křižujícími ulicemi.

Opevnění bylo budováno postupně. Kamenná hradební zeď o výšce 10 m a síle 2 m, zpevněná 25 kruhovými baštami, byla dokončena až ve 14. století. Součástí opevnění byly 3 brány: Vraclavská (později Pražská), Litomyšlská a Choceňská (Karaska). Vesměs pocházejí z poloviny 14. století. Sestávaly ze dvou věží, jedné menší a druhé mohutnější. Nad branou byly propojeny hradebním ochozem. A před branou byl padací most. Na počátku 19. století byly částečně strženy a o padesát let později znovu dobudovány. (Zasloužil se o to především místní rodák a historik A. V. Šembera). Brány Pražská a Litomyšlská byly později vyzdobeny sgrafity podle návrhů M. Alše.

Radnice stávala až do dob husitských uprostřed náměstí. V roce 1433 ji vystřídala tzv. „Stará radnice“ na východní straně náměstí. Původně gotická stavba byla v 17. stol. přestavěna barokně a v první polovině 19. stol. dostala podobu klasicistní. Ta jí zůstala dodnes. Na fasádě sousedního domu byla v roce 1946 odhalena bysta gen. Suvorova - na paměť jeho zdejšího pobytu při návratu z vítězného tažení proti Napoleonovi. Budova „Nové radnice“ stojí severněji. Byla postavena v r. 1536, současný barokní tvar dostala v 18. století. Jako radnice sloužila od r. 1850.

Uprostřed náměstí stojí od r. 1714 mariánský sloup, obklopený čtvercem lip. Zbylá plocha náměstí byla v 90. letech ozdobena kašnou, altány, polem pro petang, atd.

Některé domy na náměstí mají pozdně gotické základy s dvěma podlažními sklepy. Za zmínku stojí především dům v jz. rohu náměstí. Pochází ze 16. století a jeho fasáda je rokoková. Na konci ulice, která od tohoto domu směřuje ke kostelu sv. Vavřince stojí starý městský špitál z r. 1681. (První špitál je doložen již v r. 1435, první školu připomíná zápis z r. 1443.)

Děkanský kostel sv. Vavřince byl založen koncem 13. století. Z přelomu 13. a 14. století je zdivo jižní lodi a jižní věže. Trojlodí, presbytář a severní předsíň pocházejí z 2. poloviny 14. století. Severní věž a část mezi věžemi až ze století šestnáctého. Kostel byl 3x silně poškozen požáry (1461, 1518, 1774). Po posledním požáru byl doplněn zařízeními zakoupenými ze zrušeného klášterního kostela cisterciáků v Sedleci u Kutné Hory - včetně cínové křtitelnice z r. 1499 (Ptáček) a včetně monumentálního barokního oltáře z r. 1700 od M. V. Jäckla s obrazem Nanebevzetí P. Marie od Petra Brandla (1728). Na přelomu 19. a 20. století byl kostel regotizován (Schmoranzem a Mockerem). Hlavní oltář regotizaci našťestí odolal. Ostatní staré oltáře byly přemístěny do kostelů v okolí. Vysokomýtská madona, zvaná Preclíková, pochází z počátku 16. století.

Vedle kostela stojí zvonice, postavená v r. 1583 ze zdiva zbořeného kláštera. Dnes slouží k sezonním výstavám Městské galerie.

Hřbitovní kostel Nejsvětější Trojice byl postaven r. 1543, později byl rozšiřován a upravován. Jeho novorenesanční štít pochází ze 17. století. Většina výzdoby pochází z děkanského kostela. Včetně zalděného reliéfu „Obětování v chrámu z doby Karla IV.. Hlavní barokní oltář a rokoková kazatelna jsou z r. 1750. Kromě obrazu Nejsvětější Trojice a dalších sakrálních záležitostí je na oltáři také nejstarší vyobrazení panoramatu města – vzniklo ve stejném roce.

Několik domů ve městě bylo postaveno v období secese, některé z nich zdobí sgrafita podle návrhů M. Alše. Jedna vila v Rokycanově ulici byla navržena Kotěrou (1910).

Vysoké Mýto bylo také déle než dvě století městem vojenským. Jednotka hulánů zde byla trvale dislokována od roku 1773. Od konce 19. století a až do poloviny 20. století zde působilo jezdecko, dělostřelectvo i pěšáci (motostřelci). Kasárenské budovy byly k dispozici jak německému wermachtu, tak později armádě sovětské. V současné době vojenské posádky již ve městě nejsou.

znak města platný do r. 1471

znak města platný od r. 1471